

Lastensuojelun ja sosiaalipäivystyksen maksutonta poliisin virka-apua koskeva hanke; asettamispäätös

Asettaminen

Sisäministeriö on tänään asettanut lainsäädäntöhankkeen poliisin lastensuojelulle ja sosiaalipäivystykselle antaman virka-avun maksuttomuutta koskevaksi sääntelyksi.

Toimikausi

Hankkeen toimikausi on 18.10.2021 - 31.12.2022.

Tausta

Valtion maksuperustelaki (150/1992) on valtion suoritteista perittäviä maksuja koskeva yleislaki. Siinä säädetyn asetuksenantovaltuuden nojalla annetaan vuosittain sisäministeriön asetus poliisin suoritteiden maksullisuudesta (1117/2020, jäljempänä *maksuasetus*). Maksuasetuksen mukaan poliisin antama virka-apu on maksullista luonnollisille ja oikeushenkilöille sekä poliisihallinnon ulkopuolisille viranomaisille, lukuun ottamatta ulosottoasioita, rangaistuksen täytäntöönpanoa koskevia asioita, virka-apua Puolustusvoimille ja siviilipalveluslain (1446/2007) 103 §:ssä, mielenterveyslain (1116/1990) 31 §:ssä sekä työtaturma- ja ammattitautilain (459/2015) 253 ja 254 §:ssä tarkoitettua virka-apua. Lisäksi voimassa on edelleen laki eräiden poliisin virka-apukustannusten korvaamisesta (259/1956, jäljempänä *vuoden 1956 laki*).

Maksuasetuksessa jo pitkään säädetystä virka-avun maksullisuudesta huolimatta virka-avusta ei ole käytännössä peritty siitä aiheutuneita kustannuksia ennen kuin Poliisihallitus uudisti ohjeistuksensa ja laskutuskäytäntönsä syksyllä 2020.

Muuttuneen ohjeistuksen jälkeen sisäministeri Ohisalo antoi sisäministeriön poliisiosastolle toimeksiannon tarkastella sääntelyä siten, että lastensuojelulle ja sosiaalipäivystykselle annettava poliisin virka-apu voisi olla maksutonta. Tämä tukisi osaltaan hallitusohjelman lapsi- ja perheystävällisyyden edistämiseen liittyviä tavoitteita lasten ja nuorten hyvinvoinnin ensisijaisuudesta. Hallitusohjelman mukaan yhteisiin tavoitteisiin suunnataan

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Sisäministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 26
00023 Valtioneuvosto

Kirkkokatu 12
Helsinki

295 480 171
358 295 480 171

916 044 635
+358 9 160 44635

kirjaamo@intermin.fi
www.intermin.fi

hallinnon ja päätöksenteon lapsenoikeusperusteisuutta sekä palveluiden ja tukien lapsi- ja perhelähtöisyyttä yli hallinnonalarajojen edistävin toimin.

Toimeksiannon mukaisesti asiaa selvitettiin virkatyönä poliisiosastolla ja yhdessä valtiovarainministeriön kanssa. Ehdotus maksuasetuksen muuttamiseksi valmisteltiin sisäministeriön pysyvässä suoritemaksuryhmässä (SMDno-2020-260), ja se lähetettiin lausuntokierrokselle (maaliskuu - toukokuu 2021). Lausuntopalautteen johdosta todettiin, että virka-avun maksullisuutta koskeva lainsäädäntö on tulkinnanvarainen ja epäselvä, minkä vuoksi asian jatkovalmistelu vaatii laintasoisten muutosten selvittämistä ja valmistelua.

Tavoite

Perustuslain 81 §:n 2 momentin mukaan valtion viranomaisten virkatoimien, palvelujen ja muun toiminnan maksullisuuden sekä maksujen suuruuden yleisistä perusteista säädetään lailla. Ilman laissa säädettyä perustetta viranomaisen toimet, palvelut ja muu toiminta on lähtökohtaisesti maksutonta.

Hankkeen tavoitteena on ajantasaistaa ja selventää poliisin antaman virka-avun kustannuksia koskevaa sääntelyä. Hankkeessa tulee valmistella virka-avun maksuttomuutta koskevat säännökset, jotka mahdollistaisivat tehokkaan viranomaistoiminnan erityisen haavoittuvassa asemassa olevien henkilöiden suojelemiseksi erityisesti lastensuojelua ja sosiaalipäivystystä koskevissa virka-aputehtävissä.

Hankkeen tavoitteena on myös laatia ehdotus laintasoisesta sääntelystä poliisin antaman virka-avun kustannusten korvaamisesta eli virka-avun maksullisuudesta ja maksujen yleisistä perusteista sekä poikkeuksista virka-avun maksullisuuteen. Tavoitteena on pysyttää maksuasetuksessa maksullisuuden ulkopuolella olevat virka-apuasiaryhmät jatkossakin maksuttomina.

Hankkeen tavoitteena on kumota vanhentunut vuoden 1956 laki. Vuoden 1956 lain sisältö ja sovellettavuus nykyaikana on erittäin epäselvä ja lain voidaan perustellusti katsoa olevan monin paikoin tai jopa kauttaaltaan vanhentunut.

Tavoitteena on, että poliisin antaman virka-avun kustannuksia koskevat säännökset mahdollistaisivat tehokkaan viranomaistoiminnan turvaten kuitenkin samalla poliisin kyvyn hoitaa sille poliisilaissa säädetty tehtävät.

Tarkoituksena ei ole muuttaa poliisin antamien virka-aputehtävien laajuutta tai sisältöä.

Organisointi ja tehtävä

Hankkeen valmistelusta vastaa työryhmä. Työryhmän ohjausryhmänä toimii poliisiosaston johtoryhmä.

Työryhmän tehtävänä on laatia tarvittavia lainsäädäntömuutoksia koskeva ehdotus hallituksen esityksen muotoon joulukuuhun 2021 mennessä.

puheenjohtaja

erityisasiantuntija Heidi Aliranta, sisäministeriön poliisiosasto

jäsenet

johtava asiantuntija Heidi Kankainen, sisäministeriön poliisiosasto

neuvotteleva virkamies Antti Karila sisäministeriön hallinto- ja kehittämisosasto

poliisitarkastaja Konsta Arvelin Poliisihallitus

ylitarkastaja Pasi Tenkanen Poliisihallitus

budjettineuvos Lauri Taro valtiovarainministeriö

neuvotteleva virkamies Tiina Muinonen sosiaali- ja terveysministeriö
suunnittelija Julia Rosberg sosiaali- ja terveysministeriö

Työryhmä voi kuulla tarpeen mukaan asiantuntijoita.

Hankkeen vastuvalmistelijana toimii erityisasiantuntija Marja-Leena Härkönen sisäministeriön poliisiosastolta.

Säädösvalmisteluavustajana toimii suunnittelija Sari Mustila.

Taloudelliset vaikutukset

Poliisin antaman virka-avun tuottokertymä on arviolta 1 000 000 euroa vuodessa. Maksu vastaa suoritteen tuottamisesta aiheutuvia kustannuksia. Arvio perustuu Poliisihallituksen virka-apujen tuottokertymään tammikuusta kesäkuuhun vuonna 2021. Asetusvalmistelun yhteydessä keväällä 2021 arvioitiin alustavasti, että lastensuojelun ja sosiaalipäivystyksen vuosittainen kustannus olisi noin 660 000 - 850 000 euroa. Kustannusarviota tarkennetaan hankkeen aikana.

Hankkeessa valmisteltavalla sääntelyllä arvioidaan olevan vaikutuksia poliisin toimintamenomomentille 26.10.01. Lisäksi hankkeessa valmisteltavat ehdotukset kytkeytyvät valtionosuuksina peruspalveluiden järjestämiseen rahoituksensa saavien kuntien maksuvelvollisuuteen ja siten kuntien peruspalvelujen järjestämisen valtionosuusmomenttiin 28.90.30.

Kustannukset

Hanke toteutetaan virkatyönä eikä kokouspalkkioita makseta. Kukin organisaatio vastaa edustajien matka- ja muista kuluista. Muut mahdolliset kustannukset maksetaan sisäministeriön toimintamenomomentilta 26.01.01.1. Hankkeeseen käytettävä työaika ja muut kulut kirjataan sisäministeriön osalta toimintokohteelle 20005201 00.

Sisäministeri Maria Ohisalo

Osastopäällikkö Tomi Vuori

Liitteet

-

Jakelu

poliisiosaston johtoryhmä, työryhmän puheenjohtaja ja jäsenet, vastuvalmistelija, säädösvalmisteluavustaja

Tiedoksi

sisäministeriön johto
sisäministeriön viestintä
sisäministeriön osastot
Poliisihallitus
sosiaali- ja terveysministeriö
valtiovarainministeriö